

ธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วม

ธัชกร ธิติกุล

14.6.67

ประเด็นนำเสนอ

- หลักการธรรมาภิบาล
- หลักการของการมีส่วนร่วม
- การจัดการการมีส่วนร่วม
- กิจกรรมเชิงปฏิบัติ /อภิปราย ปัญหา ฯลฯ (ถ้ามี)

CONCEPT ของหลักการธรรมาภิบาล

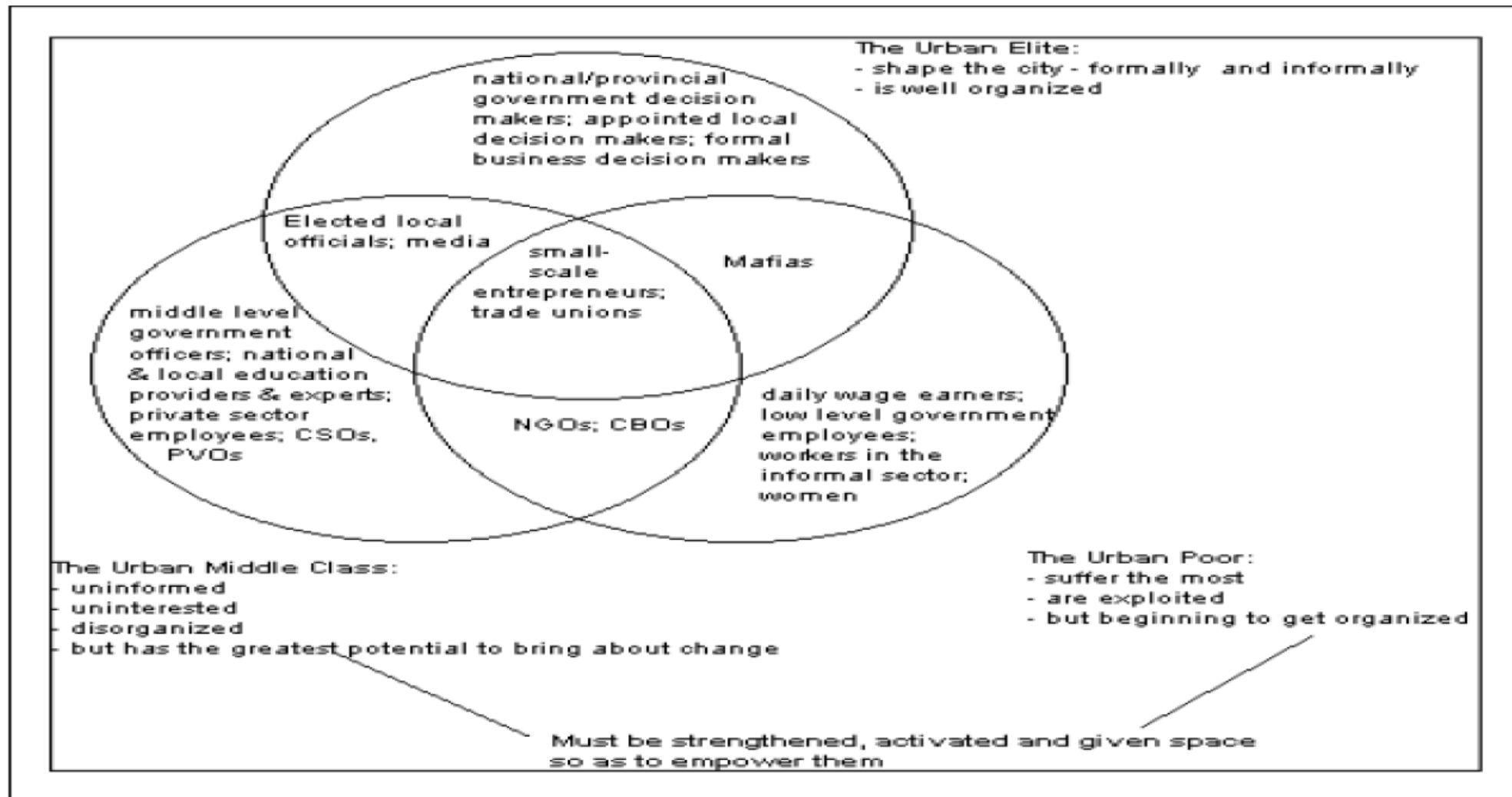
DEFINITIONS AND MEANING OF THE CONCEPT OF GOVERNANCE.

What is Good Governance?

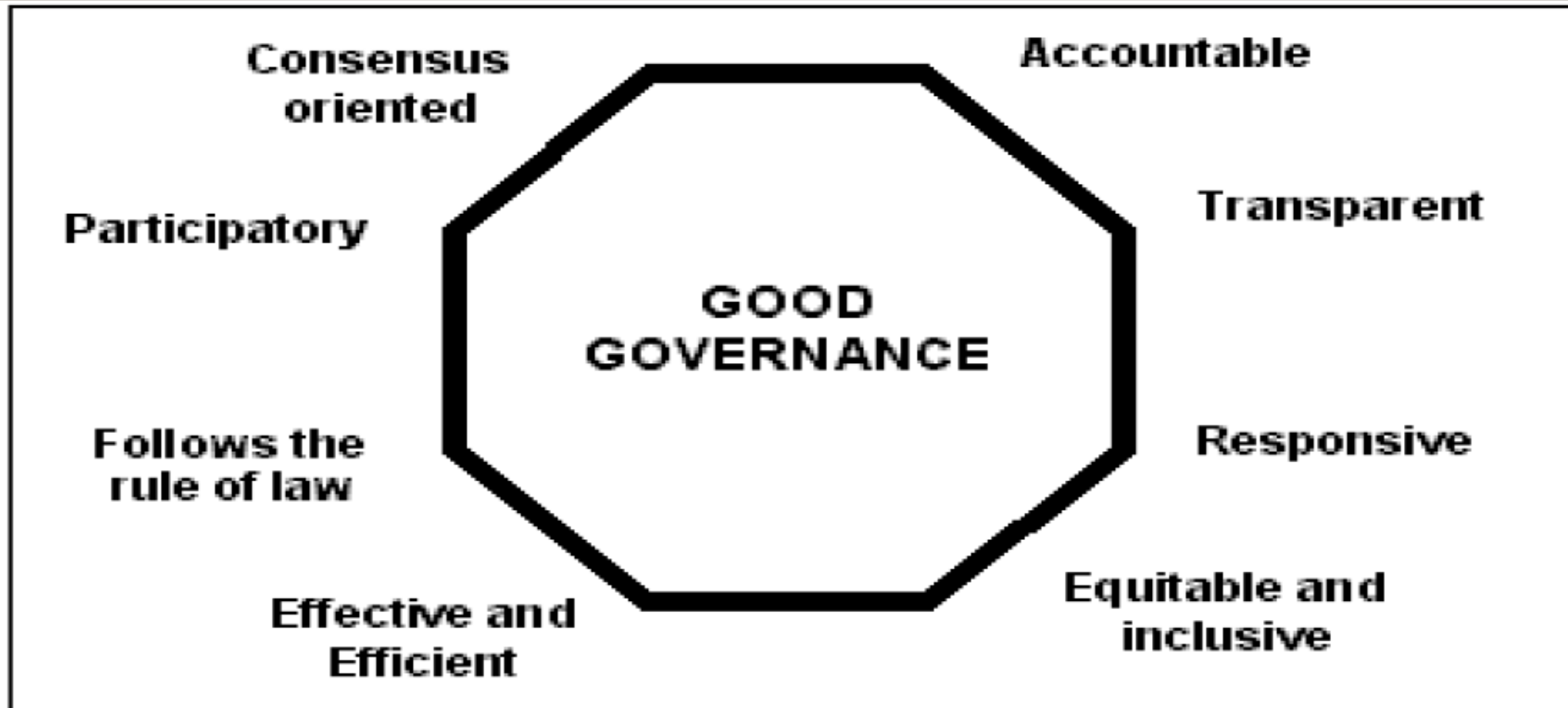
- The concept of "governance" is not new. It is as old as human civilization. Simply put "governance" means: the process of decision-making and the process by which decisions are implemented (or not implemented). Governance can be used in several contexts such as corporate governance, international governance, national governance and local governance.
- Government is one of the actors in governance. Other actors involved in governance vary depending on the level of government that is under discussion. In rural areas, for example, other actors may include influential land lords, associations of peasant farmers, cooperatives, NGOs, research institutes, religious leaders, finance institutions political parties, the military etc.

(UNESC-Asia Pacific-2003)

Actors in Governance

MAJOR CHARACTERISTICS

การมีส่วนร่วมของประชาชน (PUBLIC PARTICIPATION)

- กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ และความชำนาญร่วมกันอย่างเหมาะสม
- ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้ ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม
- มีที่มาจากรากความคิดที่ทำให้ผู้คนในสังคมตระหนัก ว่า “การดำเนินกิจการใด ๆ ก็ตาม ผู้ที่ได้รับผลกระทบและมีส่วนได้ เสีย ควรเป็นผู้มีโอกาสได้ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะความคิด”
- การพัฒนาจึงเริ่มจากความต้องการของ ชุมชนแทนความต้องการของหน่วยงานภาครัฐ โดยเน้นการมีส่วนร่วม ของประชาชน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม แก้ไขปัญหา ซึ่งการแก้ไขปัญหานั้นจำเป็นต้องมีความร่วมมือทำพร้อมๆ กันใน ทุกระดับ ต้องระดมทุกองค์ประกอบในสังคม

ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

- (กิจกรรมการให้ข้อมูลข่าวสาร) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้อง ใด ๆ
- (การรับความเห็นจากประชาชน) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก ในที่นี้ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการ อย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น

ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

- (กิจกรรมปรึกษาหารือหรือการสัมมนา) ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น
- (กิจกรรมการประชุมวางแผนร่วมกันในโครงการ) ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ โดยมีการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและอาจมีข้อโต้แย้งที่ยุ่งยาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การแก้ปัญหาคัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน โดยใช้คนกลางเป็นผู้ประนีประนอม เป็นต้น

ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

- (กิจกรรมที่นำเอาโครงการไปปฏิบัติร่วมตามแผน) ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- (กิจกรรมประชามติ) ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

- การรับรู้ ข่าวสาร สาธารณะ (Public Information)
- การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เช่น ความเข้าใจในโครงการและกิจกรรม ที่ประชาชนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ
- การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) จำแนกเป็น 3 ระดับ
 - การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting)
 - การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing)
 - การประชาพิจารณ์ (Public Hearing)
- การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

การมีส่วนร่วมและการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการการมีส่วนร่วม

การจัดการการมีส่วนร่วม

จัดการการมีส่วนร่วมภายใน

- ใช้หลักวิเคราะห์ ต้นทุนขององค์กร ชุมชน เช่น ทุนมนุษย์ การจัดการ โครงสร้าง และ การเงิน เป็นต้น เช่น องค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรชุมชน สหกรณ์ องค์กรท้องถิ่น ฯลฯ
- ระเบิดจากภายใน ใช้ SWOT ช่วยสร้างกรอบคิด

จัดการการมีส่วนร่วมภายนอก

- ใช้หลักการของผู้มีส่วนได้-เสีย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น รัฐ เอกชน ภาคประชาชน
- หาความสัมพันธ์ และแผนการดำเนินการ ใช้ Social canvas ช่วยสร้างกรอบคิด